

Гжегож МАЛЕЦЬКИЙ

МАГІЯ ПАРИЖА СХОДУ. РЕПОРТАЖ ПРО МАНДРІВКУ ДО ЛЬВОВА

Того пополудня, виїжджаючи з дому, ми й гадки не мали, що відвідини цього міста виявляться для нас таким дивовижним пережиттям.

З Вроцлава рушили ми по обіді; вся група безболісно витримала процедуру поїздки, реалізованої в рамках обміну білатеральної угоди між Вроцлавським та Львівським імени Івана Франка університетами.

Діставшись на залізничний вокзал, ми з радістю виявили, що ніхто нічого не забув, у всіх усе при собі, найголовніше – кожен незмірно втішений передчуттям незвіданого. Отож, відразу вирішили категорично заперечити оманливу тезу соціологів та різної масти експертів у справі міжлюдських взаємин, нібито молодь не здатна розмовляти, обмінюватися думками, полемізувати. Ми поділилися на два табори: один став ареною жвавих дискусій, забав, обміну враженнями. Натомість другий репрезентував справдешній університет – книжка, зосередженість і дрібка сну. Але найбільшою звабою виявилися... тістечка, які приготувала Александра Б.; дехто ладен був негайно освідчитися (правда, годі було втямити, кому – не то Александрі, не то... солодошам).

Згідно з маршрутом, ми затримались у Перемишлі, – місто приязне й відкрите, з гарною і спокійною “старувкою”. Час збігав на розмовах. Навіть коли довідались, що доведеться довгенько чекати на автокар до Львова (про це водій повідомив з якимось дивним тремтінням у голосі), ніхто не втратив погідного настрою – ковдри, гаряча кава і незмінно добрі передчуття допомогли нам витримати марудні години очікування. Попри те, що пасажирів не бракувало, автокар виявився справді комфортабельним, а контроль на кордонах винятково справним.

До Львова прибули без пригод і без проблем, тим більше, що на нас уже чекав ментор і провідник – професор, актор (народний артист України) Богдан Козак – винятково харизматична особа, незмінно сповнений запалу, життєрадісний, з почуттям гумору й доброзичливості. Шалена їзда львівською бруківкою справила нам безмір дитячої втіхи, але ніхто не приховував, що мріє врешті виспатися; то ж вищепідписаний автор цих рядків потрапив до затишного готелика, а студенти розквартирувалися у дещо віддаленому від центру гуртожитку, хоча, правду мовлячи, автор багато дав би, щоб опинитися вкупі зі студентами.

Укладена під керівництвом професора Козака програма не дозволила нам надто довго відпочивати. Вівторок розпочався спільним сніданком в університетській їдальні (обслуга пресимпатична!). Далі на нас чекала коротенька екскурсія до університет-

ського музею; прикрашала мандрівку надзвичайно цікава і навіть забавна оповідь одного з працівників Університету. Ми довідалися, що нині Львів сильний інформатикою, а студенти відповідного факультету здобувають успіхи на міжнародному рівні, завдяки чому Університет спокійно й з гордістю дивиться у майбутнє. Сам будинок виглядає респектабельно – як зовнішній вигляд, так і інтер’єр переконують, що в такому місці варто присвятитися навчанням і праці. Дуже добре, що в приміщенні Університету функціонує велика студентська їдальня. Інтеграція, відчуття єдності, спільноти, навіть культурна функція споживання їжі – таких місць часом дуже бракує в польських навчальних закладах.

По обіді ми опинилися в товаристві пана Андрія – неповторного екскурсовода, дуже вправного й дотепного оповідача, який у незвично барвистий спосіб висвітлює минуле Личаківського цвинтаря і згадав також про те, наскільки важливою є історична пам’ять. Нам пощастило оглянути некрополі, особливо важливі для Польщі та України, – цвинтар оборонців Львова (цвинтар “Orlał”). Екскурсовод допоміг нам зрозуміти значення достойного фіналу конфлікту – чинників, що так сильно розділяли наші народи.

Кладовище дуже старанно доглянуте і справляє враження справді “святого місця”, як його часто називають наші земляки (Campo Santo). Висновок нашої групи, можливо, дещо наївний і не надто оригінальний, хоча тільки таким і міг він бути – всі ми прагнемо залишатися пацифістами.

Середа розпочалася яскраво і збуджено, напруга дедалі зростала. О 13-й знову зустрілися з професором Козаком, він запросив нас у магічну мандрівку шляхами української іконографії. Працівник Національного музею натхненно і з неприхованою заангажованістю розповів про багатющу колекцію ікон різних періодів історії українського мистецтва.

Далі – лекція пані Ірини Патрон. Йшлося про Олександра Довженка, Маестро українського кінематографа. Оповідь була поєднана з показом чи не найуспішнішого довженківського фільму “Земля” (1930). Стрічка ця – одна з перлин німого кіно – розглядає проблему усупільнення села. Фабула нескладна, натомість фільм приваблює зрілістю поетичної образності, а також виразно універсальним філософським посланням. Після перегляду наші студенти взяли участь у короткій дискусії, підкреслюючи, передовсім, трактатність “Землі”, де мовиться про співвідношення людина-природа, людина-особистість.

Увечері магічне ім'я професора Козака отверзло перед нами вхід до приміщення Львівської опери, де ми захоплювалися класичним виконанням моцартівського “Дон Жуана” на лібрето Лоренцо да Понте. Мовний бар’єр для переважної більшості нашого гурту виявився надто високим, отож ми насамперед насолоджувалися розкішною музикою Моцарта. Досконало виглядає й інтер’єр самого приміщення (хоча це, звичайно, справа естетичних уподобань): усе бароково, золотаво-червоно, яскраво.

У четвер ми відвідали бібліотеку Університету імени Івана Франка. З приємністю вслухаючись у спокійний голос екскурсовода, ознайомилися з історією будівлі й розташованої в ній книгозбірні.

Опісля взяли участь у блискучій лекції професора Богдана Козака: йшлося про харизматичну постать реформатора українського театру Леся Курбаса. Професор допоміг детальніше довідатися про життєвий шлях митця і його новаторський підхід до сценічних рішень та самої інституції театру. Треба додати, що Курбас був постаттю навдивовиж інспіраційною, натхненною: його сповнене складних подій життя з безліччю несподіваних поворотів і ситуацій – незаперечно досконалий матеріал для повнометражного фільму. Розповідь професора Козака вражала потужною напругою, позначеною непересічним почуттям гумору, однак при тому найсуттєвішою залишалася верства поваги і гідності.

Увечері знову вистава: “Голий король” у Театрі імени М. Заньковецької. Спектакль, розрахований на дітей, здійснений за двома класичними текстами Андерсена (“Нове вбрання короля” і “Свинопас”). Найважливішим у спектаклі було слово (що, на жаль, знову стало для нас неабияким викликом), але виразно було помітне прагнення до певної суспільно-політичної актуальності і віддзеркалення ситуації в Україні. Шкода, що ми не мали приємності побачити самого професора Козака в ролі одного з міністрів – довелося вдовольнитися його зображенням на світліні, що прикрашала одну зі стін театру.

Прикра погода не завадила в п’ятницю відвідати Львівську картинну галерею (в палаці Потоцьких), де ми мали okazji захоплюватися багатю збіркою творів українських, фламандських, іспанських, польських та італійських художників. Однак довелося через негоду таки відмовитися від огляду виставки “Велика Війна 1914-1918 рр. Індивідуальний і глобальний досвід”.

Зате увечері вдалося потрапити до Львівського драматичного театру ім. Лесі Українки, де показували “Перетворення”, здійснене групою випускників факультету культури і мистецтв за оповіданням Кафки. Була це ключова подія нашого перебування у Львові. Незвичайний мистецький досвід, що для більшості – якщо таки не для кожного з нас – виявився одним з найцікавіших у спілкуванні з театром. Спектакль тримався на рухові, танцю, музиці (феноменальна електроніка), живих зв’язках між п’ятіркою акторів.

Обмежений сценічний простір допомагав утримувати дуже близький контакт між глядачами і самим твором. Контакт, побудований на вражаючому усвідомленні, що можна так “фільмово” потрактувати стихію класичної літератури і театру руху. Молодий український театр переконав нас (філологів!), що у відсутності слів є щось навіть більше, ніж магія.

Субота запам’яталася участю у репетиції трупи Театру ім. Лесі Українки: готували виставу, побудовану на сюжеті казки “Білосніжка і семеро гномів”. І знову вражаюче театральне пережиття, завдяки якому ми неначе потрапили у феєричний світ надзвичайно чуттєвого твору. Отож, ми щиро подякували усій трупі, захопленій нашою присутністю і жвавою реакцією. Після вистави – коротка прогулянка й неформальна стріча з професором Козаком; ми ділилися враженнями, запрошували львів’ян до Вроцлава, дякували за щирю опіку й товариство, організували також інтеграційний вечір зі студентами – майбутніми акторами й театрознавцями, вручили їм подарунки й ще раз запевнили, що радо приймемо львів’ян у Вроцлаві.

Мандрівка закінчилася у неділю – групка львівських друзів провела нас на вокзал, звідки ми вирушили до Перемишля. Кордон знову переїхали дуже справно. У місті блискавично минуло чотири години – в дискусіях, жартах і при спільному обіді. Зворотна подорож поїздом теж була архивеселою, хоча дехто, не витримуючи темпу, заснув. До Вроцлава повернулися в понеділок, 16 травня, о сьомій годині зранку, щоб розпочати зовсім нове життя.

Отже, уточнюємо.

Вечори у Львові проводили спільно, дегустуючи вироби української кухні; блукали вулицями, захоплювалися містом, спілкувалися з львівськими студентами і влаштовували довгі нічні дискусії. Вільні хвилини використовували на гарні закупи (фантастичний магазин з шоколадом, солодощами в центрі міста), короткі прогулянки, огляд старовинних пам’яток мистецтва...

Вдалося нам, до речі, привезти з собою кілька унікальних висловів, які напевно надовго загорять у словнику студентів полоністики. Наприклад, *andiamo!* (з італійської: “ходімо”), або – що за “*faux paux!*” (читайте: *фаукс паукс!*).

Нас приймали у Львові з дивовижною гостинністю. Все було досконало організовано, всі охоче простягали нам руку допомоги (окреме вітання професорові Козаку й Олексієві Паляничці). Відчуття, що кожен з нас залишив на Україні частку свого серця, без сумніву, слугує надійним доказом того, що магія Парижу Сходу триває.

Опiкун Гжегож Малецький

Учасники: Александра Брояновська, Каміль Каспшак, Кароліна Окурівська, Лукаш Пінчук, Емілія Попеля, Кароліна Пишчупа, Себастьян Рогальський, Кишиштоф Савко, Пауліна Треля, Александра Возняк.

Львів 9.05.2015 р. – 16.05.2016 р.